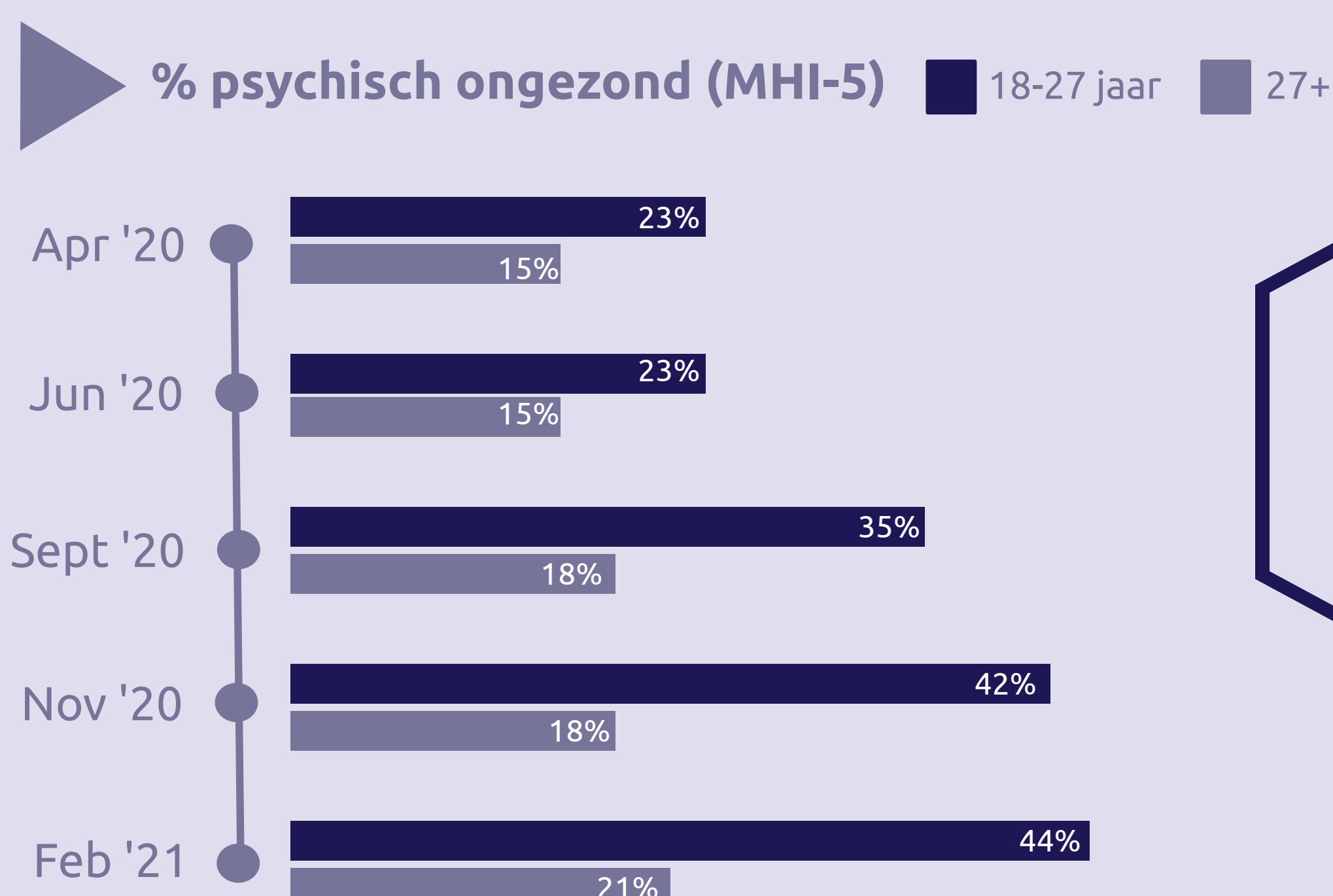

De hele samenleving wordt getroffen door corona en door de gevolgen van de coronamaatregelen. Het lijkt erop dat de hardste klappen vallen onder de meest kwetsbaren. Denk aan groepen die al kwetsbaar waren vóór de coronacrisis of groepen die kwetsbaar zijn geworden door de economische gevolgen en/of maatschappelijke impact van de crisis. Via verdiepende analyses van de corona panelonderzoeken monitort GGD NOG het welzijn van drie groepen die extra impact van de crisis ondervinden: jongvolwassenen, laagopgeleiden en psychisch ongezonde mensen. In deze derde factsheet vindt u de meest recente resultaten met betrekking tot kwetsbare groepen. Zie ook het [literatuuronderzoek](#) dat inzicht geeft in negen andere kwetsbare groepen.

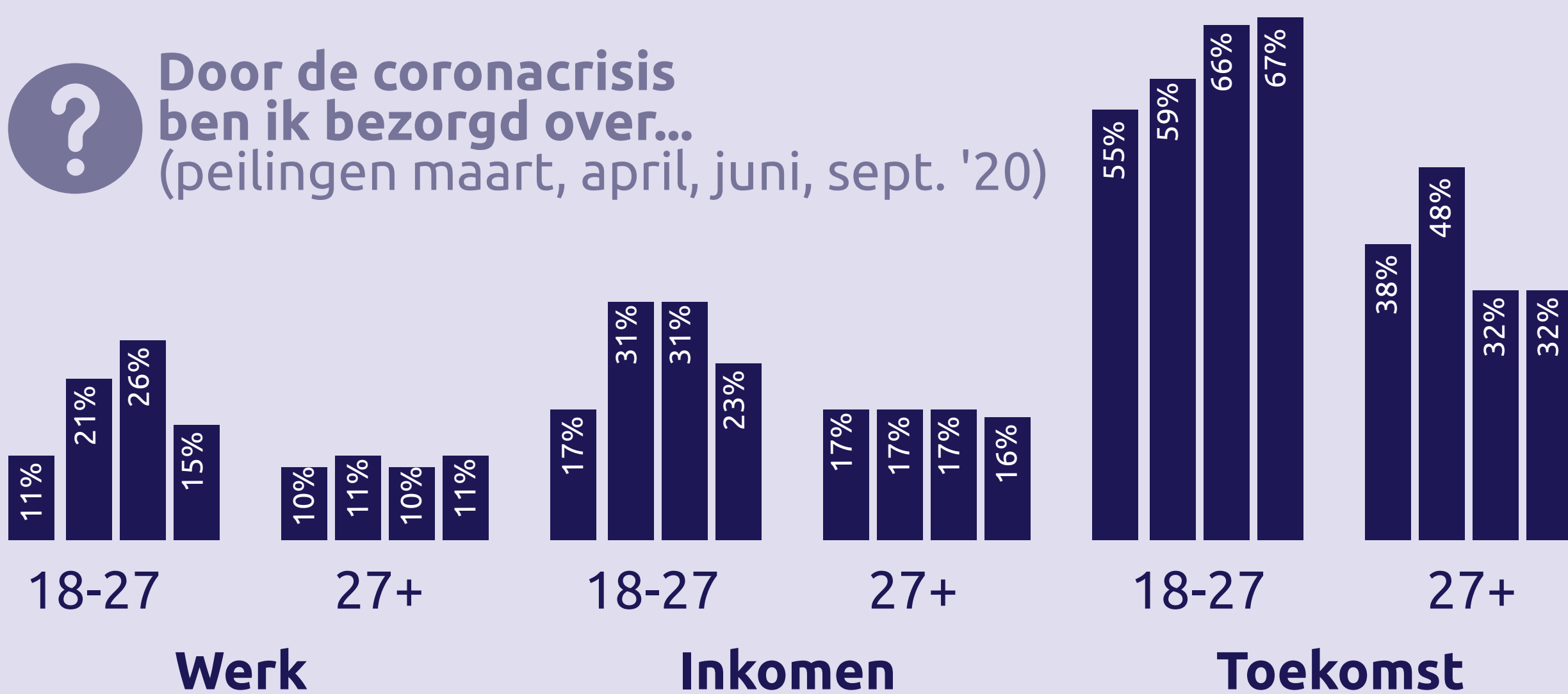
Jongvolwassenen (18-27) zijn vaker psychisch ongezond dan 27-plussers en impact op verveling, eenzaamheid en leefstijl is het grootst sinds het begin van de crisis

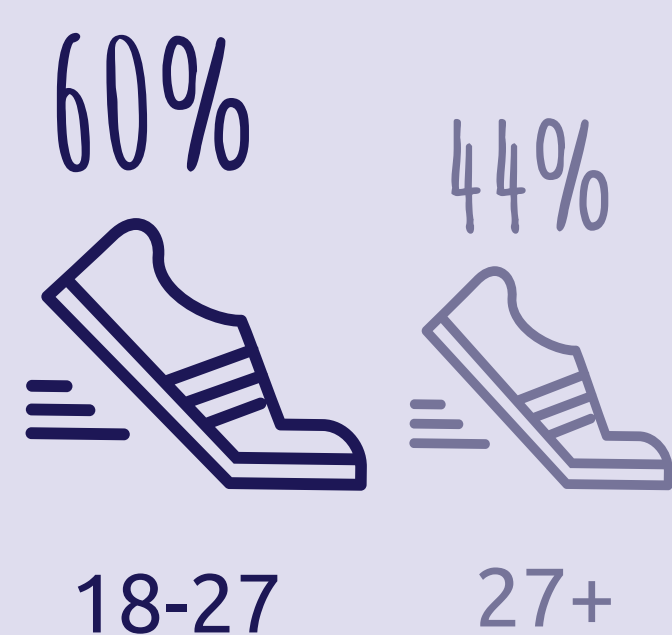
61% verveelt zich (nov '20: 47%)
46% voelt zich eenzaam (nov '20: 38%)
(peiling feb '21)

Jongvolwassenen hebben minder veerkracht dan 27-plussers
(peiling jun '20)

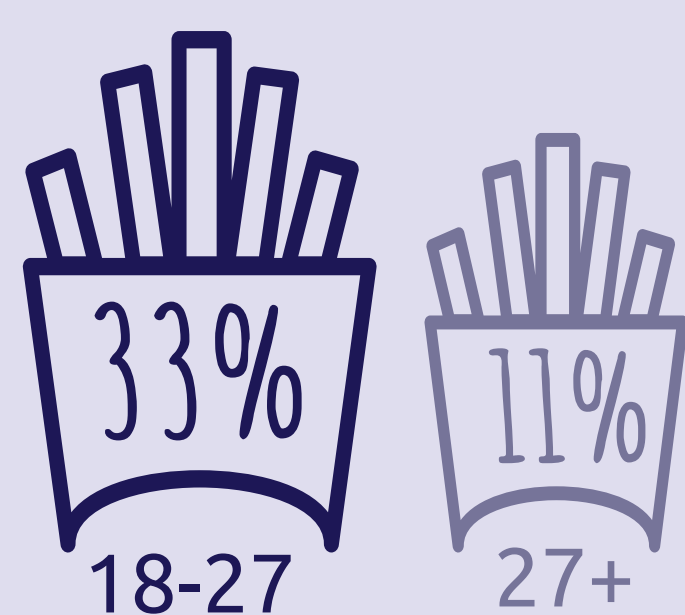
Door de coronacrisis ben ik bezorgd over...
(peilingen maart, april, juni, sept. '20)

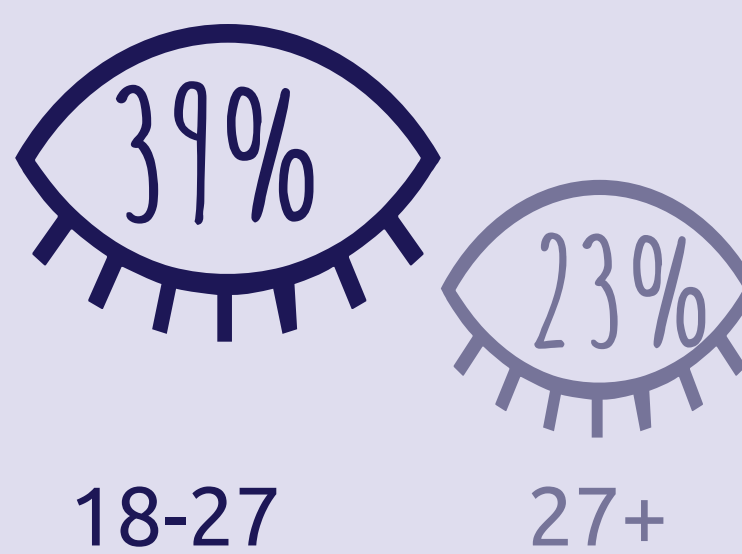
Beweegt minder t.o.v. voor corona

Eet ongezonder t.o.v. voor corona

Slaapt slechter t.o.v. voor corona

Duiding & handelingsperspectief

Cijfers van de Staat van Volksgezondheid en Zorg uit 2019 laten zien dat het aandeel psychisch ongezonde mensen de afgelopen jaren in zijn geheel licht toenam, met een piek in 2019 onder jongvolwassenen. Dit bestaande verschil in psychische ongezondheid wordt groter tijdens de coronacrisis. Des te meer urgentie krijgt de ambitie van de [Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024](#) om mentale gezondheid van jongeren te bevorderen. O.a. het NJI, Pharos en Trimbos instituut hebben recent beleidsadvies voor gemeenten uitgebracht. Enkele hoofdlijnen:

Versterk de pedagogische basis

O.a. door te investeren in zinnige vormen van dagbesteding voor jongeren in coronatijd en het versterken van mentale steun in netwerken rondom jongeren.

Werk aan preventie

O.a. door tijdig signaleren door en samenwerking tussen professionals in de eerste lijn, aansluiten bij bestaande interventies die zich hebben bewezen en het bij jongeren onder de aandacht brengen van online gratis hulp gericht op mentale gezondheid.

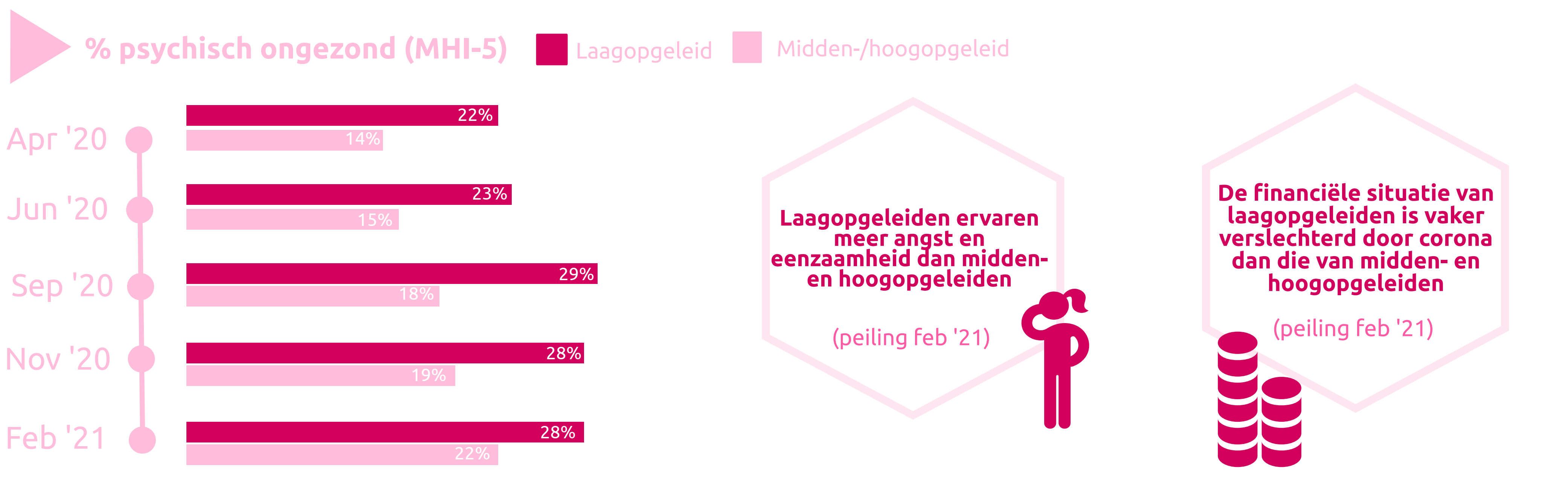
Volg een stappenplan

Waarbij de gemeente initiatieven, aanpakken en interventies in kaart brengt, nadenkt over welke regierol de gemeente pakt, in gesprek gaat met stakeholders en samen bepaalt welke bestaande aanpakken versterkt/verbreed kunnen worden.

Lees verder:

- [Werken aan mentale gezondheid van jongeren - NJI \(dec '20\)](#)
- [Handreiking bevordering mentale gezondheid jeugd - Trimbos instituut en Pharos \(jan '21\)](#)

Laagopgeleiden ervaren een grotere impact van corona dan midden-/hoogopgeleiden en hebben minder veerkracht

Duiding en handelingsperspectief

Al voor de coronacrisis kwam psychische ongezondheid vaker voor onder laagopgeleiden vergeleken met midden- en hoogopgeleiden. Ook op andere gebieden komen gezondheidsverschillen terug: het verschil in levensverwachting tussen mensen met een lage en hoge sociaaleconomische status is zes jaar, het verschil in aantal jaren in goed ervaren gezondheid zelfs 15 jaar. De coronacrisis legt een vergrootglas op de al aanwezige verschillen in psychische ongezondheid. Dat kan verklaard worden doordat laagopgeleiden meer risico lopen op baan- en inkomstenverlies dan midden- en hoogopgeleiden. Bovendien behoren zij vaker tot de risicogroep die een grotere kans heeft op een ernstiger beloop van corona. Ook is de verwachting dat laagopgeleiden sneller worden geraakt op het gebied van school- en studieresultaten. Het verkleinen van gezondheidsachterstanden van mensen met een lage sociaaleconomische status is één van de speerpunten van de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024. Omdat de verschillen door corona eerder groter dan kleiner worden, wordt het belang van dit onderwerp nog eens benadrukt.

Deze websites geven informatie over het verkleinen van gezondheidsverschillen:

- [GezondIn](#) van Pharos en Platform31
- [Loket gezond leven](#)
- [ZonMW](#), voorbeelden van lokale aanpak
- [Movisie](#), dossier 'Wat werkt bij armoede en schulden?'

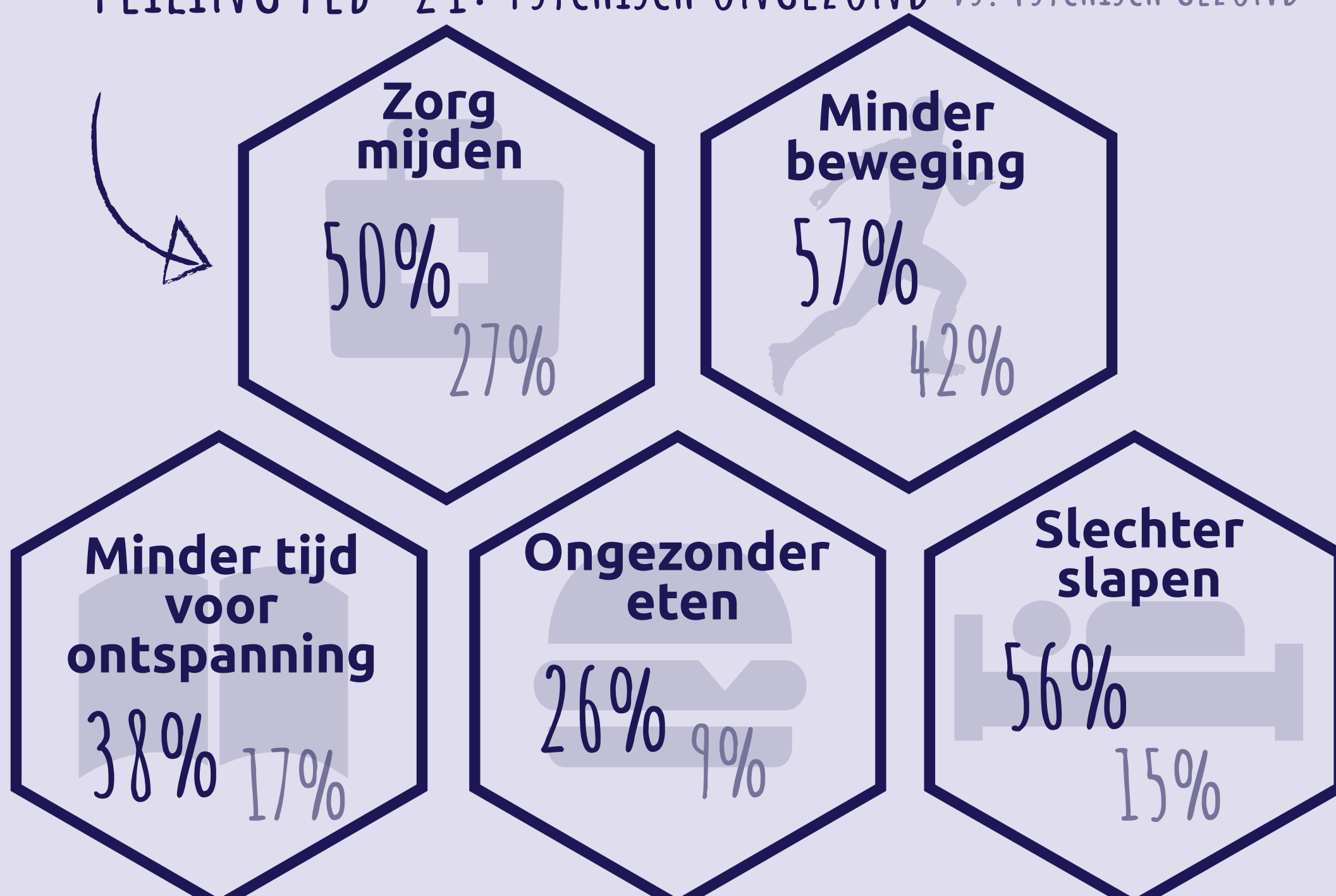
Onder laagopgeleiden is minder veerkracht dan onder midden- en hoogopgeleiden
(peiling jun '20)

Psychisch ongezonde mensen zijn kwetsbaarder in deze crisis en mijden de zorg vaker dan psychisch gezonde mensen

? Hoe beleeft u de situatie rondom de coronacrisis? ■ Psychisch ongezond ■ Psychisch gezond

PEILING FEB '21: PSYCHISCH ONGEZOND VS. PSYCHISCH GEZOND

Duiding & handelingsperspectief

Volgens de laatste coronapeiling in februari 2021 is 21% van de mannen en 25% van de vrouwen psychisch ongezond (gemeten met de Mental Health Inventory 5 (MHI-5)). Deze mensen hebben doorgaans een minder gezonde leefstijl. Extra aandacht voor deze groep, juist in deze tijd, is van belang. Bijvoorbeeld door via wijkteams, huisartsen, praktijkondersteuners of bij apotheken te wijzen op de mogelijkheden voor het werken aan gezonde leefstijl. Door het wegvallen van dagbesteding komt de dagstructuur en zingeving onder druk te staan. Het bieden van gelegenheid tot sociaal contact en een zinnige dagbesteding is daarom van belang.

Verder lezen:

- www.ggdnog.nl/gezondheid/mentale-gezondheid
- www.rodekruis.nl/nieuwsbericht/omgaan-met-stress-in-tijden-van-coronavirus/
- thriveamsterdam.nl/tips-mentale-gezondheid-in-coronatijd/wijzijnmind.nl/corona
- Mentaalvitaal.nl
- [Tips van de Rijksoverheid](#)

Naast verdiepende analyses van de corona panelonderzoeken is aanvullend literatuuronderzoek gedaan naar de hiernaast staande negen kwetsbare groepen. Voor deze groepen zijn de gevolgen van de coronacrisis omschreven. Meer weten over deze kwetsbare groepen? Lees verder in de handzame rapportage van GGD NOG.

Dak- en thuislozen
Mensen met psychiatrische problematiek/verslaving
Mensen met een beperking/ in een instelling
Verpleeghuisbewoners
Laaggeletterden
Nieuwkomers
Allerarmsten
Mensen met schulden
Studenten/scholieren

LEES VERDER IN RAPPORTAGE

In deze factsheet vindt u resultaten van onderzoek naar kwetsbare groepen in regio Noord- en Oost-Gelderland tijdens de coronacrisis. Het ervaren van stress en onzekerheid in deze crisis is een normale reactie, die bij de meeste mensen niet tot ernstige psychische problemen leidt. Zorg voor elkaar en veerkracht helpen burgers om zich staande te houden in deze tijd.

Desondanks ervaren kwetsbare groepen onevenredig grote impact van de crisis. De verschillen in impact tussen opleidingsniveaus lijken niet groter te worden. Bij jongvolwassenen is de negatieve impact op psychische gezondheid en leefstijl juist het grootst sinds het begin van de crisis. Ook psychisch ongezonde mensen blijven kwetsbaar in deze crisis. Het aandeel mensen met psychische ongezondheid is toegenomen van 15% in april 2020 naar 23% in februari 2021. Zij ervaren vaker negatieve gevoelens en hebben vaker een ongezonere leefstijl.

Juist in deze tijd is preventie door te werken aan een gezonde leefstijl belangrijk. Een gezonde leefstijl verbetert het immuunsysteem en bevordert mentaal welzijn. Het kabinet stelt 200 miljoen euro beschikbaar voor een steunpakket gericht op mentaal welzijn en gezondheid, in het bijzonder die van jongeren en andere kwetsbare groepen. Een groot deel van dit bedrag zal via gemeenten terechtkomen bij lokale initiatieven. Gemeenten zijn aan zet om op korte termijn de negatieve gevolgen van de crisis te dempen en langdurige schade zoveel mogelijk te voorkomen. Voor gemeenten is het belangrijk om zicht te hebben op de eigen rol, aan te sluiten bij wat er al is, de verbinding te zoeken met bestaande regionale of lokale preventie- en/of sportakkoorden, samenwerking te zoeken met relevante domeinen en de doelgroep te betrekken bij initiatieven. Zo krijgt preventie en hulp bij mentale problemen vorm en kan jongeren meer sociale interactie en een zinnige vrijetijdsbesteding worden aangeboden.

De GGD ondersteunt, o.a. door te blijven signaleren en adviseren. Heeft u vragen? Neem contact op met onderzoek@ggdnog.nl.

Verder lezen

- [Kabinet stelt 200 miljoen euro beschikbaar voor welzijn in coronatijd](#) – Rijksoverheid, februari 2021
- [Werken aan mentale gezondheid van jongeren. Adviezen voor gemeenten tijdens de coronacrisis](#) – Nji, december 2020
- [Handreiking Bevordering mentale gezondheid jeugd](#) – Pharos en het Trimbos-instituut, januari 2021
- ['Laat welzijn van jongeren zwaarder wegen' Handreiking voor beleid en praktijk](#) – Movisie, februari 2021
- [Steunpunt Coronazorgen](#) - hulp en informatie over hoe je met je gevoelens en zorgen om kan gaan in de coronacrisis.
- [Algemene resultaten van het zesde corona panelonderzoek](#) – GGD NOG, februari 2021

Wilt u meer informatie over de resultaten van de eerdere peilingen? [Klik hier](#) om naar de website van GGD NOG te gaan.

Noord- en Oost-Gelderland

